Redacțiunea Administrațiunea și Tipografia:
Brașovu, piața mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitŭ!

Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henrik Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ; o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 159. | Brașovŭ, Joi 18 (30) Iulie. | 1891.

Brașovŭ, 17 Iulie v.

Ce mai e și ce-o sĕ mai fiă cu proiectulŭ de lege asupra reformei administrației?

Camera ungară desbate fără sfîrșitŭ asupra lui, și acum, la finea lui Iulie, abia a ajunsŭ la § 1 și mai suntŭ îndĕrĕtŭ 280. Stânga estremă continuă cu multă energiă tactica ei obstrucționistă și în curêndŭ guvernulŭ, în fața imposibilității de a duce la sfêrșitŭ programulŭ sĕu și de a face destulŭ cerințelorŭ parlamentare, va trebui sĕ ia o hotărîre definitivă într'o parte séu alta.

Interesele deputațilorŭ cerŭ imperiosŭ amânarea ședințelorŭ dietei celŭ puținŭ pe câteva sĕptĕmânĭ de véră. Acésta însĕ nu se va puté în fața atitudinei obstrucționiste a stângei estreme. Dér nu se va puté termina nicĭ desbaterea bugetară. nicĭ aceea asupra tractatelorŭ internaționale, ce suntŭ la ordinea dilei, asupra proiectelorŭ de legĭ de „garanțiă" ș. a.

A bătutŭ la ochĭ, că în discusiunea asupra § 1, ministrulŭ-președinte Szapary n'a luatŭ cuvêntulŭ până acum. Prietinii ministrului susținŭ, că acesta a tăcutŭ până acum, findcă deodată acesta va veni cu o surprindere înaintea camerei, anunțândŭ amânarea séu póte chiar și disolvarea ei.

Orĭ-cum ar fi însĕ rĕmâne neîndoiosŭ, că stânga estremă este firmŭ hotărîtă a nu ceda nicĭdecum, ci ea va purta discusiunea cu sĕptĕmânile și cu lunile, până ce li-se va urî cumplitŭ celorŭ dela putere.

Décă partida guvernului va lua parte la acéstă discusiune, atuncĭ ea nu va mai puté acusa pe cei din oposiția estremă, că facŭ obstrucțiune.

Ciudată de totŭ este în acéstă afacere seriósă și gravă atitudinea contelui Apponyi și a partidei sale, care în cestiunea reformei sprigi-nesce guvernulŭ, dér în genere nu merge solidarŭ cu elŭ. Guvernulŭ nicĭ n'are lipsă de alianța oposițiunei moderate, prin urmare nicĭ nu-i ofere vr'unŭ avantagiu pentru sprijinulŭ ce i'lŭ dă în afacerea reformei administrative.

Fórte bine caracteriséză în numĕrulŭ sĕu mai nou organulŭ principalŭ alŭ stângei estreme, „Egyetértés", posiția acésta ciudată a Apponyiștilorŭ, între cele douĕ partide, dela guvernŭ și din oposiția estremă, carĭ se luptă pe viéță și pe mórte.

Numita fóiă dice ironicŭ, că partida lui Apponyi e superfluă adĭ în parlamentŭ. E superfluă pentru-că proiectulŭ de reformă, maioritatea îlŭ póte vota totŭ atâtŭ de bine fără oposițiunea moderată ca și cu ea; décă e însĕ vorba de a face sĕ cadă proiectulŭ, atuncĭ partida „independentă" este totŭ așa de tare de a face acésta singură, cum ar fi și atuncĭ, décă i-ar ajuta oposițiunea moderată. C'unŭ cuvêntŭ astădĭ, oposițiunea moderată n'are nicĭ o greutate nicĭ în drépta, nicĭ în stânga, nicĭ în susŭ, nicĭ în josŭ.

E clarŭ, că lupta va avé sĕ se decidă între maioritatea guvernamentală și stânga estremă și dela resultatulŭ ei atêrnă multŭ, fórte multŭ, deși s'ar păré, că tóte partidele maghiare tindŭ la unulŭ și acelașĭ scopŭ.

La cestiunea demonstrațiunilorŭ din Fiume.

Din Viena primesce „Egyetértés" următórea telegramă sensațională, cu data de 27 Iulie:

In cercurile politice de-aicĭ, e rĕspândită scirea, că *demisiunea ministrului de honvedĭ br. Geza Fejérvary este în ajunŭ de-a se sĕvîrși* și nu peste multŭ ea *va urma neapĕratŭ.*

Demisionarea ministrului de honvedĭ stă în legătură cu afacerea *Ugron-Uzelac* și față cu persóna ministrului acéstă afacere se agravéză prin împrejurarea, că în urma propunerei lui Beöthy Ákos, ea va trebui sĕ vină înaintea comisiunei de imunitate, care va trebui sĕ raporteze despre resultatŭ parlamentului.

Față cu cestiunea acésta ministrulŭ Fejérváry are cu totulŭ alte vederĭ, de cum au secundanții lui Gavrilŭ Ugron împreună cu toțĭ deputații, — afară de doi — pe carĭ i-au convocatŭ ei la consultare în privința acésta. Ministrulŭ nu apróbă nicĭ de cum părerea acelora, carĭ în provocarea căpitanului Uselac vĕdŭ o vătĕmare a dreptului de imunitate alŭ deputațilorŭ. Acésta a voitŭ s'o declare ministrulŭ numai decâtŭ în dietă, dér ministrulŭ-președinte a prevenitŭ pe Fejérváry și astfelŭ a împedecatŭ pentru acelŭ momentŭ ivirea crisei.

Crisa însĕ nu se va puté amâna și mai departe, decâtŭ numai până atuncĭ, până când comisiunea de imunitate, în înțelesulŭ regulelorŭ parlamentare, va fi silită a se ocupa cu acéstă cestiune și despre resultatŭ va trebui sĕ raporteze dietei.

După cele întêmplate, comisiunea de imunitate séu va declara în raportulŭ sĕu, că provocarea căpitanului Uzelac a fostŭ o vătĕmare pentru dreptulŭ de imunitate alŭ deputațilorŭ, séu că căpitanulŭ Uzelac n'a vătĕmatŭ nicĭ unŭ dreptŭ. In casulŭ dintêi, comisiunea de imunitate va veni în contradicere cu modulŭ de vedere alŭ ministrului Fejérváry, în casulŭ de alŭ doilea însĕ, ea va veni în contra-dicere cu acei deputațĭ, carĭ nu l'au lăsatŭ pe Gavrilŭ Ugron sĕ priméscă provocarea la duelŭ. După-ce însĕ majoritatea dietei nu este de acordŭ cu vederile lui Fejérváry, comisiunea de imunitate de sigurŭ încă se va declara în contra modului de vedere alŭ ministrului.

In casulŭ acesta, ministrulŭ Fejérváry a declaratŭ, că elŭ *nicĭ o oră nu va mai fi membrulŭ unui parlamentŭ, care vré sĕ dejoséscă corpulŭ oficerescŭ* prin aceea, că prin o hotărîre principiară îi refusă acestuia dreptulŭ de a-șĭ căuta satisfacțiă pentru o ofensă personală, în timpŭ ce orĭ cine altulŭ póte sĕ-șĭ capete satisfacțiă.

Declarația acésta o face ministrulŭ în publicŭ, cu totulŭ pe față, așa că din astă causă elĭ a avutŭ discusiunĭ înflăcărate cu mulțĭ membri din partida guvernului. Modulŭ de vedere alŭ lui Fejérváry îlŭ împărtășesce întregŭ corpulŭ oficerescŭ și tocmai de aceea, ministrulŭ nu mai póte tăcé séu rĕmâné indiferentŭ.

Din astă causă, în cercurile politice din Viena se crede neîncunjurabilă isbucnirea crisei.

SCIRILE DILEI.

— 17 (29) Iulie.

Cestiunea teatrului germanŭ în Pesta. Foile unguresci suntŭ fórte cătrănite din causă, că br. Friderich Kochmeister împreună cu mai mulțĭ cetățenĭ germanĭ din Pesta au înaintatŭ o cerere la Maiestatea Sa monarchulŭ pentru subvenționarea teatrului germanŭ, ce vorŭ sĕ-lŭ înființeze în Pesta. Póte tocmai fiind-că Maiestatea Sa s'a arătatŭ binevoitorŭ față cu acéstă cerere a Germanilorŭ din Pesta, foile unguresci nu mai potŭ de nĕcazŭ și „Egyetertes" cu deosebită bucuriă spune, că tocmai din causa acelei petițiunĭ, ideia de a înființa unŭ nou teatru germanŭ în Pesta va rĕmâné nerealisată, deórece majoritatea acționarilorŭ au hotărîtŭ sĕ-șĭ revóce subscrierile și sĕ renunțe dela ideia reînființărei teatrului germanŭ. „Egyetértés numesce *„nerușinată"* procederea lui Hochmeister și dice, că mai mulțĭ membri ai camerei de comerciu și industriă din Budapesta au hotărîtŭ, sĕ-i céră acestuia demisionarea din postulŭ de președinte alŭ numitei camere, propunêndŭ totodată, ca portretulŭ lui sĕ fiă datŭ afară din sala de ședințe a camerei.

***

Unŭ preotŭ românŭ călcatŭ de trenŭ. Din comitatulŭ Aradului ni se scrie cu data de 28 Iulie n. c.: „Vĕ împărtășescŭ durerósa scire, că preotulŭ românŭ *Vincențiu Ioanovicĭ* din Cuvinŭ, unulŭ dintre cei mai religioșĭ și simpaticĭ preoțĭ din diecesa Aradului, aséră, în 27 Iulie, la o anumită distanță dela stațiunea Gĭorocŭ, unde în nemijlocită apropiere

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

3)

Carnetulŭ roșu.

Novelă, tradusă de **Moșulŭ.**

Lumina cea fórte viuă a lunei astădĭ părea, că vré sĕ concureze cu splendida lumină a gazului pe stradele Parisului. Cu tóte că Parisianulŭ iubesce nopțile cu lună, și cei fără ocupațiune le salută totdéuna cu bucuriă, totușĭ astădĭ erau și individĭ de aceia carĭ, în locŭ de nópte cu lună, ar fi preferitŭ întunecimea mormêntului.

Pe una dintre stradele cele mai îndepărtate, din departamentulŭ Passy, câteva figurĭ se furișau prin umbrele clădirilorŭ monumentale, ca și când ar fi vrutŭ sĕ nu le recunóscă nimenĭ. La lumina lunei patrulau câțĭva sergențĭ, ér pe partea neluminată a stradei ți-se părea, că numai câțĭva amatorĭ ai nopții privescŭ mai d'aprópe pe trecĕtorĭ.

Tocmai se'ntêlnescŭ doi din ceștĭ din urmă.

— „E în regulă totŭ?"

— „Ea n'are ce sĕ facă alta."

Nimicŭ mai multŭ nu șĭ-au șoptitŭ și se despărțiră.

Trecură cam dece minute, când étă se ivesce o birjă de nópte, elegantă, și se opresce înaintea unei case frumóse.

— „Incă n'am ajunsŭ la țintă?" dise birjarului o voce sonoră de femeiă.

Birjarulŭ nu rĕspunse nimicŭ, ci sta ca înțepenitŭ, pe capră, în timpŭ ce, din casă alergară câțĭva servitorĭ bine îmbrăcațĭ, ca sĕ priméscă pe dómna din birjă.

Unŭ strigătŭ înădușitŭ, ce putea sĕ provină din spaima unui pasŭ greșitŭ tocmai așa, ca și din durere, străbătŭ prin aerŭ și aripele grele de stejarŭ ale porții se închiseră și birja sbură mai departe.

Dama sosită cu birja cădŭ josŭ în vestibulŭ. Părăsindŭ trăsura, ea simțise, că-i apasă fața o batistă umedă, cu unŭ mirosŭ dulce, dér grețosŭ. Vru sĕ strige, dér vocea i-se înecà și simțirile o părăsiră. Incă odată îșĭ dete tótă silința, ca sĕ se elibereze, pe urmă cădŭ, cu totulŭ inconsciă de sine. Chloroformulŭ amețitorŭ îșĭ făcuse efectulŭ.

Ómenii, carĭ duceau pe femeia, ce părea ca mórtă, o aședară pe o sofa ridicată, într'o odaiă din parterŭ.

Intrară acum douĕ femei.

Cu instinctulŭ înăscutŭ femeilorŭ, ele sciură sĕ caute, conformŭ ordinului lorŭ, și numai decâtŭ și deteră peste hârtia ascunsă, pe care o luară dela cea amețită.

Femeile disparŭ în odăile d'alăturĭ.

Urechia particulară a unui fotografŭ, după sgomotulŭ și închisulŭ cassetelorŭ din odaia mărginașă, ar fi recunoscutŭ, că aicĭ se tractéză despre unŭ procesŭ de fotografare. Dér nóptea! Unde este lumina sórelui? — Intrebare de prisosŭ. Óre lumina drumontiană séu lumina electrică, nu suntŭ încă de multŭ concurenții cei mai periculoșĭ ai sórelui? O clipită de timpŭ, ce nicĭ nu se póte mĕsura, a fostŭ de ajunsŭ, ca cu ajutorulŭ aparatului fotograficŭ, sĕ copieze petecele de hârtiă, întinse asupra unui planŭ.

Unulŭ dintre bărbații presențĭ, zimbindŭ făcù unŭ complimentŭ damei, care i-a predatŭ hârtiele.

— „Du-le éră la loculŭ lorŭ!"

Acésta se întórse cu tovarășa ei numai decâtŭ îndĕrĕtŭ și, amêndouĕ, i-au aședatŭ hârtiile éră în sinŭ, de unde le scoseseră.

Unŭ bărbatŭ micŭ, cu barbă négră plină, întrà în odaiă și se plecà asupra femeii, care se părea, că dórme încă. Pe fața ei se oglindia unŭ felŭ de bucuriă și fericire, o espresiune, ce se întêmplă de obiceiu cu toțĭ narcotisații.

— „Cum îțĭ găsescĭ pacienta, d-le doctorŭ?" întrebà alŭ doilea domnŭ, care întrase după elŭ.

— „Normalŭ," rĕspunse celŭ întrebatŭ, apucândŭ mâna femeei narcotinate și asemĕnându-i pulsulŭ cu arătătorulŭ de secunde alŭ unui chronometru de aurŭ.

In minutulŭ acesta se ridică genele femeii, care încă totŭ zăcea fără consciință, bulbuculŭ ochilorŭ căpĕtă viéță și se îndréptă, cu mirare acușĭ în drépta, acușĭ în stânga.

— „Indată îșĭ va redobêndi și audulŭ și colórea feții", dise miculŭ doctorŭ, care se duse după aceea la o sti-

avea nisce pământurĭ, în momentulŭ nenorocitŭ când voia sĕ trécă peste linia ferată, a fostŭ din neprecauțiune *călcatŭ și omorâtŭ* de trenulŭ ce venea din Ardealŭ. Nenorocirea a provenitŭ parte din neprecauțiunea împiegațilorŭ căii ferate, parte din causa amurgului sĕrii, ce póte înșelând ochii nenorocitului preotŭ, acesta a credutŭ că mai are rĕgazŭ sĕ trécă peste liniă până a nu sosi trenulŭ. Astfelŭ familia nenorocitului preotŭ e lovită de o grea încercare ér poporenii sĕi au perdutŭ pe iubitulŭ lorŭ păstorŭ.“

***

Mĕsurĭ anticolerice. Consiliulŭ sanitarŭ superiorŭ din România a cerutŭ dela ministrulŭ de interne unŭ creditŭ de 20,000 cu scopŭ de a lua mĕsurĭ în contra pericolului colerei din Asia.

***

Briculŭ „Mircea“, din flotila română, va face o călĕtoriă de trei lunĭ la Constantinopole, Chio, Rhodos, Candia și Salonicŭ.

***

Atentatŭ. Am amintitŭ într'o telegramă, că ministrulŭ francesŭ Constans, și doi funcționarĭ erau sĕ fiă victima unui atentatŭ, despre care circulă următórele amănunte: D. Donstans a găsitŭ pe biroulŭ sĕu o carte de rugăciunĭ, pe care era pusă o scrisóre. Ministrulŭ recunoscêndŭ scrisórea uneia din nepótele sale, a crezutŭ, că acéstă carte vine dela aceasta; a trimisŭ totulŭ d-nei Constans. — Scrisórea nefăcêndŭ mențiune de trimiterea vomului, d-na Constans a presupusŭ, că disa carte conținea murdării, așa precum nemulțumițiĭ trimet câte odată membrilorŭ guvernului și a trimes'o intendentului ca sĕ o arunce. Valetulŭ de cameră care o ducea a zăritŭ unŭ fitilŭ eșindŭ din volumŭ. Șefulŭ siguranței a datŭ sĕ se esamineze pachetulŭ de cătră directorulŭ laboratorului municipalŭ. Directorulŭ a lovitŭ firele ierbii găsite cu unŭ ciocănașŭ; s'a produsŭ o detunațiune asemenea aceleia a mai multorŭ focurĭ de pușcă. Cartea ascundea o cutiă de sardele, în care se găseau 200 grame de fulminantŭ, vre-o 20 glónțe de revolverŭ înfășurate în hârtiă de filtratŭ și vr-o 30 de capse. Cantitatea de fulminantŭ era îndestulătóre pentru a face sĕ sară edificiulŭ în aerŭ și pentru a săpa în pămêntŭ o gaură de 15 metri. Se presupune, că autorulŭ pachetului este séu unŭ doctorŭ din Tulon séu unŭ amploiatŭ alŭ acestui orașŭ; elŭ și-a sburatŭ creerii.

***

Sir Henry Drumond Wolf a fostŭ numitŭ ambasadorŭ alŭ marei Britanii la Bucurescĭ, în loculŭ lu Hitrovo, care a fostŭ numitŭ după cum am amintitŭ, în aceeașĭ calitate la Teheran.

***

Musica orășenéscă va da mâne în 30 Iulie n. c. unŭ concertŭ în grădina hotelului „Pomulŭ verde“. Intre alte piese se vorŭ cânta: „Ouverture la *„Athalia“* de Mendelsohn, *„Am Meerestrand“* impromptu pentru harfă de Oberthür (D-șóra Fanny Spachta.) *„Doi ochĭ“* de Ventura *„Traum eines Reservisten“* piesă militare de C. M. Ziehrert. Acéstă piesă este fórte interesantă. Cuprinsulŭ pe scurtŭ e următorulŭ: Intr'o séră sta unŭ reservistŭ în atelierulŭ sĕu. După aceea se duce în cârciumă la o nuntă, unde-și petrece bine, apoi se întórce acasă și adórme visândŭ că a fostŭ chiămatŭ în serviciu activŭ, că ia parte la manevre, la defilare etc. Intr'aceea se făcŭ diminéța, și unŭ copilŭ alŭ reservistului deșteptă pe tatălŭ sĕu din somnŭ. Reservistulŭ se pune apoi pe lucru, fiindŭ veselŭ că totulŭ a fosŭ numai unŭ visŭ.

***

Circulŭ Sidoli. Producțiunea de a séră a fostŭ fórte interesantă și cu unŭ programŭ variatŭ. Amintimŭ între altele pe elefantulŭ „Blondin“, care a mersŭ pe unŭ velocipedŭ, punêndŭ în uimire publiculŭ de față. Astădĭ séra va fi representațiune de gala în beneficiulŭ lui Teodor Strakay.

***

In salonulŭ stereoscopŭ se vorŭ vedé astădĭ peisage din Svedia, Danimarca, Rusia și America nordică. Mâne și poimâne se va vedé: Viéța și patimele lui Isusŭ Christosŭ și Roma cu monumentele sale.

***

Focŭ. In Săcele s'a aprinsŭ alaltăerĭ séra cătră 8 óre o șură și în scurtŭ timpŭ a arsŭ pănă în fundamentŭ. Causa incidentului încă nu o scimŭ.

***

Incendiu mare. Din Petersburg se telegraféză: Orașulŭ Sengilei din guvernamentulŭ Sunbirsk (Rusia) a arsŭ cu totulŭ; 6000 de locuitorĭ stau în câmpŭ fără adăpostŭ; 18 persóne au arsŭ. Paguba e fórte mare.

Din diecesa Orădii marĭ.

In Iunie a. c. am primitŭ dela unŭ amicŭ alŭ nostru vestea plăcută, că Patronulŭ institului nostru culturalŭ din Beiușiu a fostŭ representatŭ la „esamenulŭ de maturitate“ prin d-lŭ Canonicŭ și Abate *Paulŭ Vela.*

Acésta înscinţare n'a pututŭ sĕ producă în soții noștri de principiu, carĭ se interesézŭ de sórtea și ferioirea institutelorŭ nóstre culturale, de câtŭ o impresiune plăcută.

Bucuria nóstră de astă-dată însĕ e cu atâtŭ mai mare pentru-că bunulŭ Dumnedeu ne a făcutŭ și pe noi demnĭ de a vedé fructele îmbucurătóre ce le așteptasemŭ, ca sĕ producă discusiunea energică, dér fórte objectivă, provocată în timpulŭ din urmă și în momentulŭ supremŭ în diaristica română, în interesulŭ purŭ alŭ adevĕrului și cu dorința și cu scopulŭ unicŭ de a vedé **salvatŭ caracterulŭ „naționalŭ românŭ“** alŭ institutului nostru culturalŭ pe basa literilorŭ fundaționalĭ și a legilorŭ esistente, aduse de dieta ungară și sancționate de monarchulŭ nostru.

Și întru adevĕrŭ cine sĕ nu simță bucuriă în sufletulŭ sĕu, când vede de o parte sêmțulŭ naționalŭ deșteptatŭ din letargia seculară în Clerulŭ nostru, care adĭ, ca o santinelă falnică cu ochĭ agerĭ stă di și nóptea la pândă pentru apĕrarea celui mai scumpŭ tesaurŭ alŭ sĕu, a institutelorŭ sale culturale naționalĭ? Cine sĕ nu sêmtă deplină bucuriă în sufletulŭ sĕu deșteptatŭ spre unŭ falnicŭ viitorŭ, când vede, că după o *apathiă nemai pomenită și atâtŭ de îndelungată*, frânele conducerei crescerei și a educațiunei tinerimei le ia în mână însușĭ Patronulŭ prégrațiosŭ alŭ acelui institutŭ, care mai înainte prin decĭ de anĭ a fostŭ lăsatŭ pradă esploatărei celorŭ mai aprigĭ dușmanĭ ai culturei nóstre naționale?

Și întru adevĕrŭ, décă vomŭ reprivi la istoria timpurilorŭ celorŭ mai de-aprópe, ne vomŭ convinge pe deplinŭ, că atitudinea guvernului și a clerului diecesanŭ față cu institutele lorŭ proprie a fostŭ cea mai indiferentă și regretabilă. Anume: Privindŭ și esaminândŭ mai de aprópe atitudinea guvernelorŭ hierarchice latine față cu institutele și corporațiunile lorŭ didactice; ba considerândŭ chiar și atitudinea guvernului Mitropolitanŭ din Blașiu față cu institutele diecesane, ne vomŭ convinge, că relațiunile ce domnescŭ și adĭ între acești factorĭ puternicĭ diecesanĭ suntŭ cele mai favorabile, ĕră corporațiunile didactice se bucură de încrederea perfectă a superiorității lorŭ, care în interesulŭ educațiunei și alŭ instrucțiunei e neapăratŭ de lipsă. Nu putemŭ afirma acésta — *durere* — și despre factorii diecesei Orădii Marĭ.

La noi între guvernulŭ diecesanŭ, corpulŭ didacticŭ și între clerulŭ nostru a domnitŭ și domnesce încă și astădĭ o neînțelegere regretabilă și nefericită. Profesorii institutului nostru nu numai că au fostŭ huiduițĭ ca nisce „făcĕtorĭ de rĕle“ înaintea lumei întregĭ, batjocurițĭ de tótă lumea, chiar și de ai sĕi; neapĕrațĭ de nimenĭ nicĭ de guvernulŭ diecesanŭ, după cum s'a vĕdutŭ îndestulŭ din corespondențele publicate în timpulŭ mai din urmă, ci și astădĭ suntŭ tractațĭ ca străinĭ ca și cum corpulŭ profesorilorŭ nu ar face parte distinsă din clerulŭ diecesanŭ.

La noi membrii corpului didacticŭ, deși, afară de calificațiunea preoțéscă, se bucură de o calificațiune mai înaltă academică, totușĭ nicĭ în ceruțŭ nicĭ astădĭ nu au altă trecere înaintea guvernului și clerului diecesanŭ decâtŭ simpli preoțĭ. Ce se argumentéză îndestulŭ prin următórele casurĭ triste: Mihailŭ Bandiciu, după ce a funcționatŭ ca profesorŭ neobositŭ, fiindŭ îngreunatŭ cu-o familiă numĕrósă pentru asigurarea esistenței familiei sale a cerutŭ beneficiu preoțescŭ conformŭ servițiului prestatŭ, deórece însĕ cererei, din diferite considerărĭ nu s'a pututŭ satisface, a fostŭ necesitatŭ ca sĕ demisioneze ca profesorŭ și sĕ lase a fi alesŭ ca notarŭ, precum a și fostŭ alesŭ la Vascou (comitatulŭ Bihorŭ); numai după acestŭ faptŭ întristătorŭ fŭ numitŭ preotŭ la o parochiă de dómne ajută la Dindilegu. (vedĭ programa gimn. din Beiușŭ 1890 pag. 34.)

Ioanŭ S. Sĕlăgianŭ, întêiulŭ profesorŭ care a depusŭ censura profesorală înaintea comisiunei esaminatóre din Budapesta; după unŭ serviciu de 14 anĭ demnŭ de tótă lauda fŭ dispusŭ asemenea la o parochiă modestă din Moftinulŭ micŭ, cu care fŭ îmbiatŭ încă fiindŭ teologŭ absolventŭ; unde apoi constrînsŭ de împregiurărĭ grele s'a și adăpostitŭ (vedĭ programa gimn. de Beiușŭ 1890 pag. 35.)

Insĕ nu e mai favorabilă sórtea profesorilorŭ noștri dela Beiușŭ nicĭ astădĭ când toțĭ se bucură de aceeașĭ calificațiune, ca și orĭ care profesorŭ de statŭ. Beiușenii încă și astădĭ suntŭ intimpinațĭ din partea superiorității lorŭ cu dicala *„că óre póte se iésă ceva bunŭ din Beiușŭ?“* ș. c. l. Așia erau și suntŭ de binevĕdŭțĭ domnii profesorĭ din Beiușŭ în semnŭ de recunoscință pentru serviciele ce le prestéză cu mare abnegare pe altariulŭ națiunei!

Déră nu era mai îmbucurătóre nicĭ sórtea tinerimei ce 'șĭ termina studiile în institutulŭ „diecesanŭ“.

Studenții din gimnasiulŭ din Beiușŭ treceau de **„nula“** înaintea d-lorŭ din Orade, carĭ deși fiindŭ ómenĭ cu carte și erudițĭ, sciau fórte bine, cumcă gimnasiulŭ „diecesanŭ“ este supusŭ suprainspecțiunei statului ca și gimnasiulŭ domnilor premonstratensi din Orade, care era frecventatŭ de tinerimea română seminarială, deși sciau fórte bine, că prin urmare în Beiușiu încă se depunŭ esamenele de maturitate totŭ înaintea aceluiașŭ inspectorŭ superiorŭ de școle medii; totușĭ se afirma din partea guvernului și a clerului diecesanŭ de pe acele timpurĭ, că celŭ mai slabŭ studentŭ din Orade valoréză ca celŭ mai bunŭ din Beiușŭ. Acésta se dovedesce îndestulŭ prin trista împregiurare, că cu ocasiunea concursurilorŭ diecesane ce se

---

clă cu apă și stropi câțĭva picurĭ de apă rece peste fața damei.

Unŭ risŭ răgușitŭ și diferite cuvinte fără legătură premerseră și apoi întrebă „unde mĕ aflu?“ — Revenindu-șĭ în fire îndată își dobêndi și facultatea de așĭ aduce aminte.

— „Dumnedeule!“ strigă ea spăriată pipăindu-se la peptŭ și căutândŭ iute cu degetele hârtia ascunsă. „Unde mĕ aflu? Ce vréu cu mine aicĭ? Au nĕvălitŭ asupra mea, ca sĕ mĕ despoie! — Voiu implora sprigiunulŭ Franciei, décă o femeiă se maltratéză astfelŭ în chipulŭ celŭ mai mișelescŭ.“

— „Te înșelĭ, dómnă, séu aiurezĭ,“ dise doctorulŭ celŭ micŭ. „Casa acésta, în care te-au adusŭ când te-au găsitŭ pe stradă, este casă privată și nu-i frumosŭ ca stăpânului sĕ i-se facă imputărĭ pentru fapta lui nobilă.“

„Numele meu este Dr. Berthier, cunoscutŭ în întregŭ arondismentulŭ. M'au chiematŭ sĕ dau ajutorŭ unei femei, după cum se presupunea, nenorocite. Eu mi-am făcutŭ datoria, dér nu cred sĕ fiu eu acela pe care sĕ ai dreptulŭ de-al atinge cu grobianitățile d-tale. D-ta uițĭ, fără îndoială, că te afli pe pămêntulŭ Franciei, și visezĭ, că te afli pe stepele Ucraniei, unde probabilŭ, poțĭ tracta astfelŭ cu iobagii, dér nu cu ómenĭ culțĭ. Vĕ salutŭ!“

Inaintea de ce agrăita s'ar fi pututŭ reculege din perplesitatea ei, mica figură a doctorului dispăruse pe ușă.

— „Durere, trebue sĕ mărturisescŭ, că tonulŭ pe care ai începutŭ d-ta, dómnă, nicĭ mie nu-mĭ place,“ se audi dicêndŭ unŭ alŭ doilea individŭ, ce se ivi în acelŭ momentŭ, făcêndŭ unŭ complimentŭ înaintea contesei.

Intr'aceea contesa îșĭ revenise deplinŭ în orĭ. La momentŭ înțelese, în ce situațiă se află.

— „Unde mĕ aflu?“ strigă ea cu voce poruncitóre. „Cine ești d-ta? vréu sĕ esŭ d'aci! Sĕ esŭ! sĕ esŭ! Deschide-mĭ ușa și lasă-mĕ liberă, orĭ...“

Omulŭ abia acum băgă de sémă, că damă iritată a scosŭ din busunarulŭ hainei unŭ revolverŭ, a cărui țévă o îndreptă asupra lui.

Ea pășĭ spre ușă.

Necunoscutulŭ o opresce.

— „In două minute îțĭ stă trăsura d-tale la disposițiă,“ dise elŭ hotărîtŭ.

— „N'am lipsă nicĭ d'o trăsură, drumulŭ meu îlŭ voiu nimeri și fără trăsură. Inlăturĭ! dicŭ eu“

Incă-odată ridică arma amenințândŭ și o îndreptă asupra necunoscutului. Abunăsémă mai multŭ emoțiunea i-a apropiatŭ degetulŭ de cocoșŭ, destulŭ, că la vorba din urmă, care sbură șuerândŭ peste buzele ei, pocni arma și sgomotulŭ ei se mestecă cu sgomotulŭ de vocĭ de pe coridorŭ, din carĭ, în momentulŭ acesta, s'a pututŭ audi limpede numele: „Magdalena“!

III. O nópte rară.

Pe când se petreceau întêmplările amintite, Contele Czrynowsky ședea în „clubulŭ rusescŭ“ și asculta pe unŭ tinĕrŭ, care se trudea în totŭ chipulŭ sĕ convingă pe cei din jurulŭ sĕu despre corectitatea părerilorŭ sale.

— „Noi, continuă elŭ, trebue sĕ ne unimŭ cu acele elemente din viéța poporului, carĭ dela întemeiarea puterii moscovite, n'au încetatŭ nicĭ-odată de-a protesta, nu cu vorbe, ci cu fapte, în contra a totŭ ce a statŭ directŭ séu indirectŭ în legătură cu acéstă putere, în contra nobilimei, a funcționarilorŭ, a preoțimei și a cămătăriei negutătorescĭ. Organisația nóstră, totŭ scopulŭ nostru, consistă în aceea, ca elementele inimice opuse acelei puterĭ sĕ le unimŭ într'unŭ complexŭ tare, neînvinsŭ, sĕ le prefacemŭ într'unŭ aparatŭ de rĕsturnare. Istoria rusésca are numai două epoce, tóte celelalte nu suntŭ istoria rusésca; numai în aceste două momente istoricea trăitŭ poporulŭ rusescŭ în epoca Stenca Rasin și în epoca lui Pugacev. Ținta nóstră este o rĕsturnare generală, fără crușare a celorŭ esistente; ce va eși din rĕsturnare, este tréba generațiilorŭ viitóre. Sub revoluțiă poporului, nu înțelegemŭ o revoluțiune de care cunósce Europa până acum, care, fără sĕ trécă peste granițele tradițiunei, ale proprietății, ale așa numitei civilisațiunĭ cu morală, s'a îndestulitŭ cu schimbarea de forme politice. Pe poporŭ îlŭ póte mântui numai acea revoluțiune, care smulge cu rĕdĕcină cu totŭ orĭ ce putere de statŭ și nimicesce tóte tradițiunile de statŭ, tóte clasele din Rusia.... Revoluționarulŭ este unŭ omŭ, care a făcutŭ unŭ votŭ; pentru elŭ nu esistă nicĭ interese proprii

ţineau pentru primirea teologilorŭ, cei mai bunĭ studenţĭ din Beiuşŭ, fiindŭ năs-cuţĭ chiar în diecesa nóstră au fostŭ respinşĭ faţă de alţĭ debilĭ, carĭ şĭ-au terminatŭ studiile în gimnasiulŭ dela Oradea mare.

In contra acestorŭ gravamine şi acusărĭ nefundate faţă de gimnasiulŭ „diecesanŭ“ din Beiuşŭ pledéză adĭ clarŭ, ca radele sórelui, acea pleiadă strălucită de bărbaţĭ erudiţĭ, carĭ parte ca fii ai diecesei Orădii Marĭ, — constrânşĭ de împregiurările amintite a'şĭ părăsi diecesa lorŭ, parte ca învěţăcei ai acestui institutŭ desconsideratŭ de ai sěi, adĭ suntŭ fala şi decórea institutului nostru culturalŭ şi apostolĭ adevěraţĭ devotaţĭ causelorŭ nóstre naţionale pe diversele cariere ce le ocupă în societate.

(Va urma.)

Programŭ

pentru adunarea generală a XXX-a a Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ, care se va ţine în 4/16 Augustŭ n. 1891 şi dilele următóre în Haţegŭ.

Şedinţa I-a Duminecă în 4/16 Augustŭ 1891.

1. Deschiderea şedinţei prin presidiulŭ ordinarŭ la 10 óre a. m. în localulŭ, ce se va destina în acestŭ scopŭ.
2. Esmiterea unei comisiunĭ de 3 pentru încassarea de taxe dela membrii vechĭ şi dela cei, carĭ se vorŭ înscrie de nou.
3. Apelulŭ nominalŭ alŭ membrilorŭ Asociaţiunii, carĭ au dreptŭ a participa cu votŭ decisivŭ la desbaterile adunării.
4. Raportulŭ generalŭ alŭ comitetului despre activitatea lui în decursulŭ anului 1890 dimpreună cu aclusele aceluia.
5. Raportulŭ comisiunii de înscrierĭ.
6. Insinuarea propunerilorŭ şi eventualelorŭ interpelărĭ pentru-ca în a doua şedinţa sě pótă fi date în discusiune şi sě nu se pótă dice că i-s'a făcutŭ cuiva surprindere.
7. Alegerea unei comisiunĭ de 3 pentru esaminarea raţiociniului pro 1890 şi a proiectului de budgetŭ pro 1892 şi a altei comisiunĭ de 3 pentru esaminarea raportului generalŭ alŭ comitetului şi a eventualelorŭ propunerĭ.
8. Cetirea eventualelorŭ disertaţiunĭ décă acelea au fostŭ însinuate celŭ puţinŭ cu 24 de óre mai înainte la comitetŭ, respective la presidiu.

Şedinţa a II-a, Lunĭ în 5/17 Augustŭ 1891.

1. Verificarea protocolului din şedinţa I.
2. Raportulŭ comisiunilorŭ esmise în şedinţa I.
3. Alegerea unui membru odinarŭ în comitetŭ pentru restulŭ periodului 1890—1893.
4. Defigerea locului pentru viitórea adunare generală.
5. Dispositiunĭ pentru verificarea protocolului din şedinţa a II-a
6. Inchsierea şedinţelorŭ adunării generale.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ ţinută în Sibiiu la 4 Iulie 1891.

George Bariţiŭ m. p., preşedinte. **Dr. I. Crişanŭ** m. p., secretarŭ II.

Catastrofa din Saint-Mande.

La staţiunea Saint-Mande de pe linia căii ferate Vincennes-Paris s'a întêmplatŭ în 27 c. o nenorocire dintre cele mai îngrozitóre. Trenulŭ, ce venia de cătră Joinville, s'a ciocnitŭ cu trenulŭ de persóne, ce se afla la gara din Saint-Mande, cu o putere, care a pricinuitŭ zdrobirea unui vagonŭ de povară şi a altorŭ trei vagóne de persóne, carĭ fiindŭ luminate cu gazŭ numai decâtŭ au luatŭ focŭ.

In momentulŭ, când s'au ciocnitŭ trenurile, cazanulŭ locomotivei ce venia spre gară, s'a spartŭ şi foculŭ s'a věrsatŭ ca o lavă pe vagónele, ce se îngrămădiră unele peste altele, carĭ tóte s'au aprinsŭ. Atuncĭ s'audì unŭ strigătŭ desperatŭ. Vagónele, dintre carĭ unulŭ era de clasa I, ér douě de classa a II-a au fostŭ pline cu călětorĭ, de asemenea şi vagonulŭ de povară. Fiă-care vagonŭ avea aprópe 70 de persóne.

După scirile telegrafice, numěrulŭ celorŭ răniţĭ şi morţĭ nu se póte încă constata cu positivitate. După o versiune, numěrulŭ morţilorŭ ar fi 22, ér alŭ celorŭ răniţĭ 66, ér după o altă versiune 49 morţĭ şi aprópe la o sută greu răniţĭ.

Familii întregĭ suntŭ nimicite. Morţii suntŭ mutilaţĭ grozavŭ, ér răniţii dau puţină speranţă de revindecare. Dintre cei nenorociţĭ, mulţĭ au muritŭ de arsură şi mulţĭ suntŭ mutilaţĭ de nu-i mai poţĭ cunósce. La unii capetele suntŭ despicate de corpŭ, ér la alţii mânile şi piciórele li suntŭ rupte. Cei morţĭ şi răniţĭ se scotŭ de sub ruinele vagónelorŭ într'o stare îngrozitóre. O scenă dintre cele mai sfăşiătóre fù, când se presentară la faţa locului rudele şi membrii familiilorŭ celorŭ nenorociţĭ, carĭ îşĭ căutau unii pe părinţii, alţii pe fraţii orĭ pe alţĭ amicĭ, orĭ binefăcětorĭ ai lorŭ. Pompierii, carĭ numai decâtŭ s'au presentatŭ la faţa locului, au stînsŭ foculŭ, dér cu tóte acestea cei mai mulţĭ dintre cei răniţĭ şi morţĭ au arsŭ mai multŭ séu mai puţinŭ. Nu s'a pututŭ constata încă cine pórtă vina acestei nenorocirĭ. In Parisŭ domnesce o iritaţiune mare din causa acestei catastrofe.

Corespondenţa „Gaz. Trans.“

Unimătŭ, (Sělagiu) Iuliu 1891.

Stim. D-le Redactorŭ! Pentru a dovedi până unde a ajunsŭ şovinismulŭ unguresoŭ, voiu aduce aicĭ câteva casurĭ din părţile nóstre:

In opidulŭ Tăşnadŭ, între alţĭ şovi-niştĭ se află şi unŭ advocatŭ cu numele Mihály Károly. Nefiindŭ în Tăşnadŭ nicĭ unŭ advocatŭ de-ai noştri, — afară de D-lŭ G. Filepŭ, care însě de câţĭva anĭ nu mai practiséză advocatura, — unŭ Românŭ din comuna Unimătŭ recurse la ajutorulŭ acestui advocatŭ „patrioticŭ“ căruia într'o causă procesuală îi presentà şi unŭ estrasŭ din matricula cununaţilorŭ; firesce, că estrasulŭ era scrisŭ în limba română, fiindcă şi comuna Unimătŭ, afară de câteva lipitorĭ de ale satului, e curatŭ română, ér cei pentru carĭ e făcutŭ estrasulŭ asemenea suntŭ Românĭ. Şovinistulŭ advocatŭ însě cu nicĭ unŭ preţŭ n'a vrutŭ sě priméscă estrasulŭ dela bietulŭ Românŭ, dicêndŭ, că lui în limba maghiară îi trebue estrasulŭ şi nu în cea valahă, căcĭ elŭ nu sciă românesce; venindŭ acasă, bietulŭ Românŭ sě căiesce protopopului şi preotului sěu, carĭ i-au spusŭ Românului, că mergêndŭ înděrětŭ, sě-i spună numitului advocatŭ, că protopopulŭ şi preotulŭ din Unimătŭ după lege numai în limba românéscă potŭ sě dea estrasele matricularĭ, fiindcă în acéstă limbă suntŭ conduse matriculele, şi în urmă sě-lŭ amenințe, că décă nu va primi estrasulŭ, va lua tótă causa dela elŭ şi o va da altui advocatŭ din Tăşnadŭ, care va primì estrasulŭ matricularŭ şi în limba română conformŭ legii din 1868, căcĭ protopopulŭ şi preotulŭ din Unimătŭ de dragulŭ şoviniştilorŭ Ungurĭ nu se vorŭ face călcătorĭ de lege.

Spunêndu-i Românulŭ nostru aşa cam rěspicatŭ şovinistului maghiaronŭ cele de mai susŭ, acesta n'a mai disŭ cârcŭ, ci s'a învoitŭ sě priméscă estrasulŭ matricularŭ şi în limba română. Am amintitŭ acestŭ casŭ, pentru-ca sě se vadă, că prin o procedere energică celŭ puţinŭ în câtva se potŭ ciunta şi şi poftele nesaţióse ale contrarilorŭ noştri.

Altŭ casŭ. Unŭ proprietarŭ românŭ din cerculŭ pretorialŭ alŭ Tăşnadului, avêndŭ sě trămită fiiului sěu, care e studentŭ în Blaşiu, banii de drumŭ pentru a veni acasă pe timpulŭ feriilorŭ, mě rugà pe mine ca sě scriu adresa. Eu prin mandatŭ postalŭ am espedatŭ banii şi aměsuratŭ obiceiului meu de până acum adresa am scris'o în limba română şi am trimisŭ banii împreună cu mandatulŭ postalŭ la unulŭ dintre oficiile postale din jurulŭ Tăşnadului. Spre mai marea mea indignare însě mě pomenescŭ, că magistrulŭ de poştă, — care cu câţĭ-va anĭ mai 'nainte s'a nutritŭ cu prescură românéscă, fiindŭ cantorŭ învěţătorŭ într'o parochiă greco-catolică română din acestŭ jurŭ, şi care după-ce şĭ-a lăpădatŭ frumosulŭ sěu nume românescŭ, a luatŭ unulŭ unguresoŭ, care se sfîrşesce cu „y“, trimite mandatulŭ postalŭ cu banii înděrěptŭ cu observarea ca sě se scrie pe unguresce suma banilorŭ trimişĭ. Altădată, încă s'a scrisŭ românesce şi totŭ acestŭ postaşŭ primì fără nicĭ o observare, ér acum, când era de totŭ urgentŭ, fiindcă a treia di avé sě plece din Blaşiu studentulŭ, căruia îi erau adresaţĭ banii, nu i-a primitŭ, din causă, că suma banilorŭ, ca tot-déuna, aşa nicĭ acuma n'a fostŭ scrisă în limba lui Árpád, ci în cea română. Ceea ce însě nu s'a primitŭ la acestŭ oficiu postalŭ mai micŭ, ce stă sub conducerea unui renegatŭ, s'a primitŭ la oficiulŭ postalŭ din Tăşnadŭ, ai cărui funcţionarĭ încă n'au ajunsŭ cu şovinismulŭ până la gradulŭ renegatului din vorbă. Eu indignatŭ de-o astfelŭ de batjocurira a drepturilorŭ nóstre, am mersŭ la oficiulŭ postalŭ respectivŭ, unde întrebândŭ, că de ce s'a făcutŭ acéstă ilegalitate, mi-s'a rěspunsŭ, că acésta este o ordinaţiune nouă (!) a něsdrăvanului Baross. Cerêndŭ însě ordinaţiunea ca s'o cetescĭ, mi-s'a rěspunsŭ, că nu se şciă unde-i acuma, dér de-altă dată mi-se va da. Mi-s'a promisŭ însě, că precum de altă-dată, aşa şi în viitorŭ vorŭ fi primiţĭ, deşi vorŭ fi scrişĭ româneşce (!!!) — Acuma sě ivesce întrebarea, că óre unde-i ordinaţiunea lui Baross? Se vede tréba, că şi aicĭ a fostŭ vorba numai de apucătură, care cu unŭ „lasă-mě sě te lasŭ“ ar fi pututŭ prinde răděcinĭ. Caută-ţĭ însě, Române, dreptulŭ şi-lŭ vei avé!

B.

Telegramele „Gaz. Trans.“

(Serviciulŭ biroului de cor. din Pesta).

Genua, 29 Iulie. Litografulŭ *Kopke* din Münsberg a vêndutŭ Franciei planurile fortificaţiunilorŭ dela litoralŭ. Elŭ a fostŭ arestatŭ.

Londra, 29 Iulie. In camera comunelorŭ declarà primulŭ lordŭ alŭ admiralităţii, că visita în Portsmuth a escadrei francese e unŭ actŭ spontaneu. (Aicĭ unde petrece şi regina Angliei a fostŭ invitată flota francesă de a poposi la reîntórcerea sa în Francia).

Petersburg, 29 Iulie. La prândulŭ datŭ de marele principe *Alexis*, běŭ acesta în sănătatea lui Carnot şi a flotei francese. Ambasadorulŭ francesŭ toastà în sănătatea părechei împěrătescĭ rusescĭ, ér admiralulŭ Gervais în sănătatea flotei rusescĭ.

Seghedinŭ, 29 Iulie. La edificiulŭ casei de păstrare, ce era în construcţiune, s'a surpatŭ boltitura, luândŭ cu sine şi 15 lucrătorĭ. Suntŭ 3 morţĭ şi 4 greu răniţĭ.

Paris, 29 Iulie. Şefulŭ staţiunei din Vincennes şi maşinistulŭ-conductorŭ au fostŭ arestaţĭ, ca responsabilĭ pentru catastrofa întêmplată prin ciocnirea trenurilorŭ.

DIVERSE.

Unde traescŭ ómenii mai multŭ? La întrebarea asta, s'a datŭ de mai multe orĭ unulŭ şi acelaşĭ rěspunsŭ, care se confirmă adĭ: în Norvegia. Acolo în aděvěrŭ se găsescŭ o mulţime de ómenĭ, carĭ au trecutŭ de 100 de anĭ. Se găsescŭ astfelŭ şi pe aicĭ, însě fórte rarĭ. In Norvegia, afară de copiĭ, carĭ suntŭ espuşĭ la mai multe bóle, ajunge lesne orĭ-cine la vêrsta de 90 de anĭ. Étă ultimele cifre, pe care le publică biroulŭ oficialŭ de statistică din Norvegia: Durata mijlocià a vieţii în Norvegia pentru bărbaţĭ, este de 48 de anĭ 33 sutimĭ (întrândŭ în socotélă şi copiiĭ) pe când în alte ţěrĭ e de 30 de anĭ. Pentru femei ea este de 51 de anĭ 30 de sutimĭ, ér pentru amêndouě secsurile de 49 de anĭ 77 de sutimĭ. Directorulŭ biroului constată că în ultimii anĭ lungimea vieţei a mai crescutŭ cu ceva şi conchide astfelŭ: „Décă mortalitatea este cu 17 la sută mai mică ca în centrulŭ şi apusulŭ Europei, asta se datoresce faptului, că la noi morŭ mai puţinĭ copii decâtŭ în celelalte ţěrĭ. In schimbŭ însě nascerile nu suntŭ aşa dese, ceea ce face ca populaţia ţěrei sě nu crescă peste měsură.“

Napoleon I şi doctorulŭ. Napoleon Bonaparte într'o di primi visita doctorului ataşatŭ pe lângă persóna sa; era în cabinetulŭ de lucru. Cum îlŭ vede, îlŭ měsóră din capŭ până în picióre şi îi pune următórea întrebare: — Doctore, cam câte suflete ai trimisŭ pe lumea cealaltă? — Maiestate, rěspunse doctorulŭ după ce făcù óre-care socotélă, cam cu 300,000 mai puţinŭ ca Maiestatea Vóstră, cu deosebire că, eu, nu m'am amestecatŭ şi în clientela străină.

Proprietarŭ:
Dr. Aurelŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

---

nicĭ simţŭ, nicĭ înclinare, elŭ însuşĭ n'are nicĭ unŭ nume, pentru elŭ nu esistă rudeniă, amiciţiă, iubire, generositate, nicĭ chiar simţŭ de onóre...“

Cuvintele din urmă vorbitorulŭ le pronunţă cu unŭ patosŭ declamatoricŭ. Elŭ nu s'a înşelatŭ în efectŭ, pentru-că unŭ aplausŭ generalŭ alŭ celorŭ presenţĭ rěsplătiră pe vorbitorŭ.

Czrynowsky, o fire cu crescere nobilă din casa părintéscă, se cutremură fără voiă. In chipulŭ acesta încă n'a vědutŭ elŭ păşindŭ nihilismulŭ pe faţă. Elŭ a credutŭ până acum, că partida revoluţionară lucră numai ca sě depărteze scăderile esistente ale guvernului domnitorŭ şi sě întroducă unŭ regimŭ condusŭ de însufleţire mai nobilă. In acéstă părere rătăcită s'a lăsatŭ sě fiă trasŭ şi elŭ în vultórea mişcării, fără a se întreba la timpŭ, unde o sě ajungă?

Se făcuse nópte şi elŭ doria sě-şĭ capete altfelŭ de societate pentru petrecere. Afară de aceea primise unŭ biletŭ ominos, ce se părea a fi scrisŭ de o mână de femeiă, care'lŭ proovcă sě mérgă la Café Veron.

De-o parte fiindu-i urîtŭ, de alta aţîţatŭ de curiositate, se înduplecă a pretesta unŭ motivŭ plausibilŭ, pentru ca sě se pótă depărta.

— „Café Veron... Quai de Villy 34!“ strigà unŭ birjarŭ, care şi sburà ca gândulŭ cu elŭ.

Aicĭ se adunase deja elita óspeţilorŭ şi se împărţise la diferite mese. O damă singură, întovărăşită de unŭ domnŭ mai bětrânŭ, şedea în faţa întrărei.

Acésta sě fiă scriitórea biletului?... fără îndoélă, pentru-că ochii ei se îndreptară la momentŭ asupra domnului, ce şedea lângă ea, şi acesta aruncà, ca din întêmplare, câte-va privirĭ asupra celui ce întrase. In espresia feţii lui se oglinda o surprindere bătětóre la ochĭ şi a fostŭ de lipsă ca dama sě'lŭ mai facă odată atentŭ, înainte de a se reculege elŭ şi de a se scula cu reverinţă de pe scaunŭ. Czrynowsky observase tóte mişcările acestea, de aceea credea, că nu face unŭ lucru contra etichetei, mergêndŭ directŭ cătră aceeaşĭ mésă.

Bětrânulŭ se ridicà şi păşì spre Czrynowsky. (Va urma.)

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

din 29 Iulie st. n. 1891

Bancnote românescĭ	Cump.	9 29	Vênd.	9.35
Argintŭ românescŭ	„	9 23	„	9.28
Napoleon-d'orĭ	„	9.30	„	9.35
Lire turcescĭ	„	10.50	„	10.55
Imperialĭ	„	9.48	„	9 53
Galbinĭ	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina“ 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.—
Ruble rusescĭ	„	132.—	„	133.—
Mărcĭ germane	„	57.40	„	57.90

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 28 Iulie a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	105.—
Renta de hârtiă 5%	101 75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	117.—
dto argintŭ	99.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	113.—
Bonurĭ rurale ungare	91.80
Bonurĭ croato-slavone	104.75
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	141.50
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	131.40
Renta de argintŭ austriacă	92.35
Renta de hârtiă austriacă	92.25
Renta de aurŭ austriacă	111.45
Losurĭ din 1860	139.50
Acțiunile băncei austro-ungare	1026.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	337.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr	289.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.58
Napoleon-d'orĭ	9.37½
Mărcĭ 100 împ. germane	57.90
Londra 10 Livres sterlinge	117 75

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ. . . . . 3 fl. —
Pe șése lunĭ. . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ. . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ. . . . . 10 fr.
Pe șése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ. . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ. . . . . .2 fl. —
Pe șése lunĭ. . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ. . . . . 8 francĭ.
Pe șése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriș	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕșel	8.14		6.39	5.47
Clușiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriș	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vințul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiușŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blașiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copșa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediașŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighișóra	3 46		4.49	11.04
Hașfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apața	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Brașovŭ	8.—	Tren de persone	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timișŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timișŭ	1.42		5.57	
Brașovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apața	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Hașfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighișóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediașŭ	6.42	10.31		12.37
Copșa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blașiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiușŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirișŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Clușiu	10.45	6.08	4 53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădășelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireșŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovațŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulișŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborșinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăștia	10.16		10.50
Șibotŭ	10.36		11.16
Vinț. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiușŭ	11.53		12.38

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Teiușŭ	3.09		1.39
Alba Iulia	3.50		2.19
Vinț. de josŭ	4.09		2.36
Șibotŭ	4.52		3.03
Orăștia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborșinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9 44	5.14	7.46
Paulișŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovațŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2.04	8.57

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	9 30	2.30	8.50
Ghirișŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra . . .	4.30	11.25
Odorheiu . . .	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu . . .	8 15	3.15
Sighișóra . . .	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	7.10
Șeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneș	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneș	8.30	5.25	11.09
Șeica mare	9 05	5.55	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3 34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oșorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3 —	7.50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Brașov—Zêrnescĭ

Brașov	5.45	4.55
Zêrnescĭ	7.26	6.36

Zêrnescĭ—Brașov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Brașov	8.24	9.44

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budatelicŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7.21

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.